

Οι ΤΟΕΒ, οι ΓΟΕΒ και τα Έργα Άρδευσης στην Ελλάδα

Μια έρευνα της διαΝΕΟσις

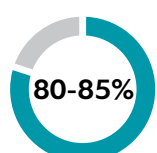
Η νέα έρευνα της διαΝΕΟσις χαρτογραφεί τη λειτουργία των εγγειοβελτιωτικών έργων στην Ελλάδα και διαπιστώνει πολύ σημαντικά προβλήματα.

Ο κλάδος της γεωργίας είναι ο κυρίαρχος καταναλωτής νερού στη χώρα. Στην Ελλάδα σήμερα δεν γνωρίζουμε πόσο **Τοπικοί και Γενικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων** (ΤΟΕΒ και ΓΟΕΒ) λειτουργούν. Όμως, **οι οργανισμοί αυτοί λειτουργούν και διαχειρίζονται ένα μεγάλο μέρος των συλλογικών έργων άρδευσης** -αντλιοστάσια, διώρυγες, δίκτυα αγωγών υπό πίεση, ταμειευτήρες, δεξαμενές, κλπ. Τα έργα αυτά είναι απαραίτητα για να καλυφθούν **οι ανάγκες άρδευσης εκατομμυρίων στρεμμάτων αγροτικής γης**. Είναι τόσο σημαντικά, ώστε η κατάστασή τους επηρεάζει **την αποτελεσματικότητα της κατανάλωσης του νερού συνολικά στη χώρα** και όχι μόνο στον κλάδο της γεωργίας.

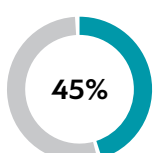
Η νέα έρευνα της διαΝΕΟσις **αναδεικνύει την κακή κατάσταση στην οποία βρίσκονται πολλές υποδομές που διαχειρίζονται οι ΤΟΕΒ και οι ΓΟΕΒ** μετά από συνεχείς αλλαγές του θεσμικού πλαισίου. Οι ερευνητές -οι καθηγητές **Νικόλαος Δέρκας, Δημήτριος Σκούρας και Δημήτριος Ψαλτόπουλος**, από το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, από το Πανεπιστήμιο Πατρών και από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης αντίστοιχα- ανέλυσαν διεξοδικά τα **διαθέσιμα στοιχεία για τους Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων (ΟΕΒ)**. Μεταφέρουν μια εικόνα εγκατάλειψης -μεταξύ άλλων **διώρυγες και δεξαμενές με ρωγμές στο σκυρόδεμα, με ανεπιθύμητη βλάστηση και με ελαττωματικούς μηχανισμούς ρύθμισης, που έχουν χρόνια να συντηρηθούν**. Ακόμη, **διαπιστώνουν προβλήματα στην παρακολούθηση και στον έλεγχο των αντλιοστασίων**. Τέλος, ανατρέχουν **στη διεθνή εμπειρία και διατυπώνουν προτάσεις πολιτικής για αυτό το κρίσιμο θέμα**.

Στοιχεία και αποτελέσματα από την έρευνα

80-85% της **συνολικής κατανάλωσης νερού** σε ολόκληρη την Ελλάδα αφορά τη γεωργία.

Τα έργα τα οποία διαχειρίζονται οι ΤΟΕΒ και ΓΟΕΒ εξυπηρετούν περίπου **6.000.000 στρέμματα**, το **45%** του **συνόλου της αγροτικής γης**.

Οι **ΤΟΕΒ** είναι συνεταιρισμοί αγροτών, με μέλη που εκπροσωπούν τουλάχιστον τα **5/9 της ωφελούμενης έκτασης**.

Οι **ΓΟΕΒ** διοικούνται από **άμισθο διοικητικό συμβούλιο** το οποίο εκλέγει η **Γενική Συνέλευσή τους**.

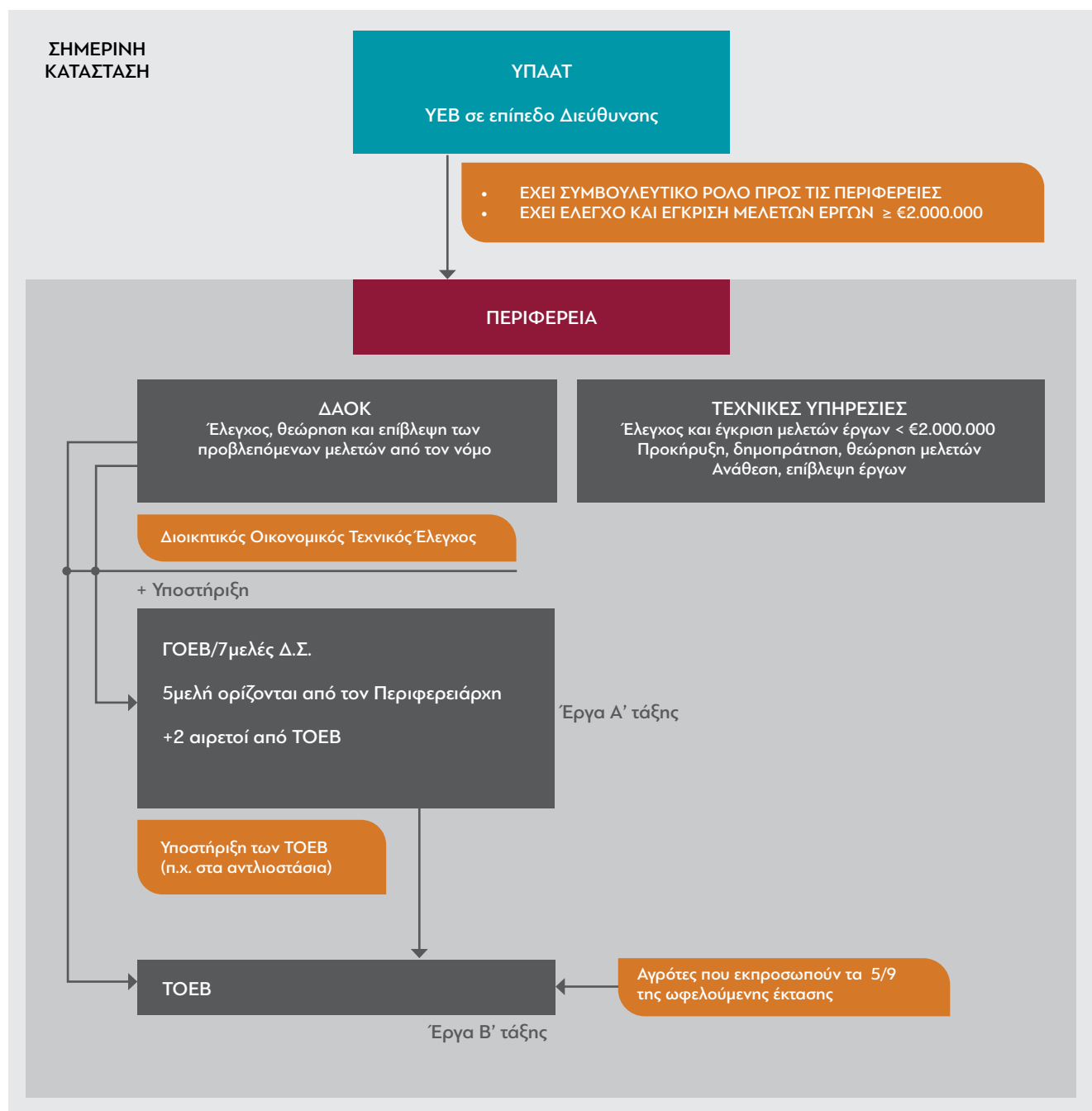
Η ιστορία των ΟΕΒ

1958: Θεσπίζεται η λειτουργία των **ΤΟΕΒ και ΓΟΕΒ**. Μαζί ιδρύθηκε και η Υπηρεσία Εγγείων Βελτιώσεων (ΥΕΒ) η οποία είχε την αρμοδιότητα των ΟΕΒ και διέθετε εξοπλισμό και καταρτισμένο προσωπικό.

1992: Η ΥΕΒ **αποδυναμώνεται** και κάνει μεγάλο μέρος του προσωπικού και του εξοπλισμού της.

2017: Η αρμοδιότητα για τους ΤΟΕΒ **μεταφέρεται στις αντίστοιχες Περιφέρειες**, οι οποίες όμως **δεν διαθέτουν μια αντίστοιχη υποδομή**, προκειμένου να υποστηρίξουν με εξοπλισμό ή επιστημονικά τους ΟΕΒ.

Η οργανωτική δομή της άρδευσης στα συλλογικά δίκτυα/Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων σήμερα

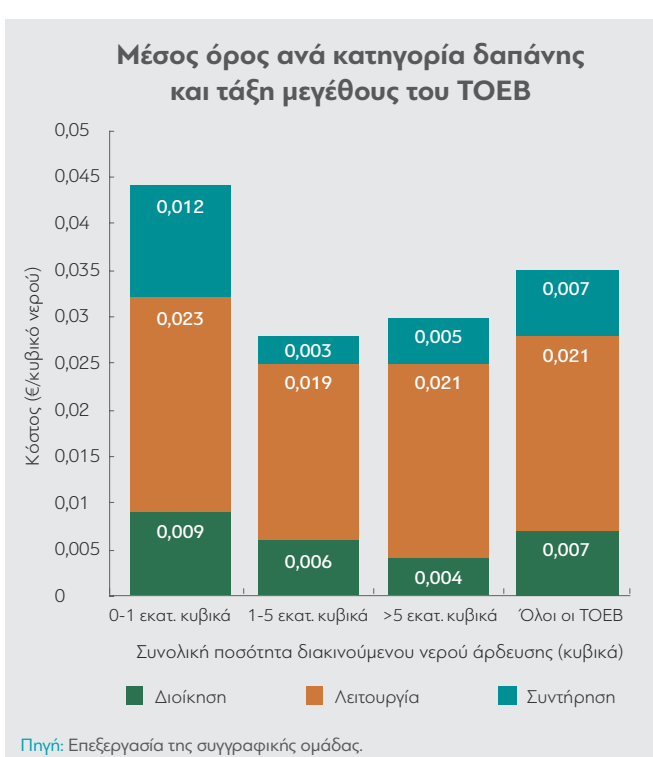
Οικονομική ανάλυση

■ Από τους περισσότερους από **450 ΟΕΒ** που εκτιμάται ότι λειτουργούν σήμερα στη χώρα, βρέθηκαν αξιόπιστα οικονομικά στοιχεία μόνο από **118 ΤΟΕΒ**.

■ Η διάμεσος του **χρηματοοικονομικού κόστους λειτουργίας των ΤΟΕΒ** σε σχέση με την κατανάλωση είναι σχεδόν **3 λεπτά ανά κυβικό μέτρο**, όμως υπάρχουν ΤΟΕΒ που οι τιμές φτάνουν τα **30 λεπτά ανά κυβικό**.

■ Το **μέσο κόστος συντήρησης των μικρών ΤΟΕΒ** που διακινούν μέχρι και 1 εκατομμύριο κυβικά μέτρα είναι σχεδόν **5 φορές υψηλότερο** από τους μεγαλύτερους ΤΟΕΒ που διακινούν 1-5 εκατομμύρια κυβικά.

■ Τα λογιστικά έσοδα των ΤΟΕΒ αποτυπώνουν **βεβαιωμένες οφειλές και όχι απαραίτητα εισπράξεις**, ενώ για τα μέλη πολλών ΤΟΕΒ εκκρεμούν **σημαντικά χρέη**.

Προτάσεις πολιτικής

- **Συνένωση αρκετών ΤΟΕΒ** με βάση κριτήρια μεγέθους και οργανωτικής δομής, ώστε να είναι σε θέση να διαχειριστούν τις εκτάσεις τους με αποδοτικό τρόπο.
- **Ενιαίο λογιστικό σύστημα**.
- **Επιστημονικό προσωπικό**, πρόβλεψη για διοίκηση από managers, υποδομή για συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα.
- **Δημιουργία Κεντρικής Υπηρεσίας Εγγείων Βελτιώσεων** στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης προκειμένου να έχει τον τελικό έλεγχο του προγραμματισμού και της υλοποίησης μελετών και έργων.

Καλό παράδειγμα

Ο **Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης** διαχειρίζεται σημαντικό τμήμα των υδατικών πόρων της Κρήτης. Προέκυψε από τη συνένωση δύο οργανισμών, αντίστοιχα για την Ανατολική και Δυτική Κρήτη, **διαθέτει οργανωμένο επιτελείο επιστημόνων και καλές υποδομές** που λειτουργούν και συντηρούνται επαρκώς.

“Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι όλοι οι χρήστες στην περιοχή των Χανίων έχουν ατομικά υδροστόμια με υδροματρητές και πληρώνουν ανάλογα με τον όγκο που καταναλώνουν”, γράφουν οι συγγραφείς της έρευνας της διαΝΕΟσις για τον ΟΑΚ. “Στην περίπτωση που κάποιος καταναλωτής εγέμβει στο υδροστόμιο ή στο υδροστόμιο του (σφαίραση ρυθμιστή πίεσης, περιοριστή παροχής) διακόπτεται η υδροδότησή του. Επίσης τα δίκτυα του ΟΑΚ έχουν ψηφιοποιηθεί, με αποτέλεσμα ο Οργανισμός να έχει καλή γνώση των υποδομών και μια πιο αποτελεσματική διαχείριση να είναι εφικτή”.